

De rente is laag, doe er echt iets mee

2012/32

31 | 07 | 2012

 MENSEN

 WELVAART

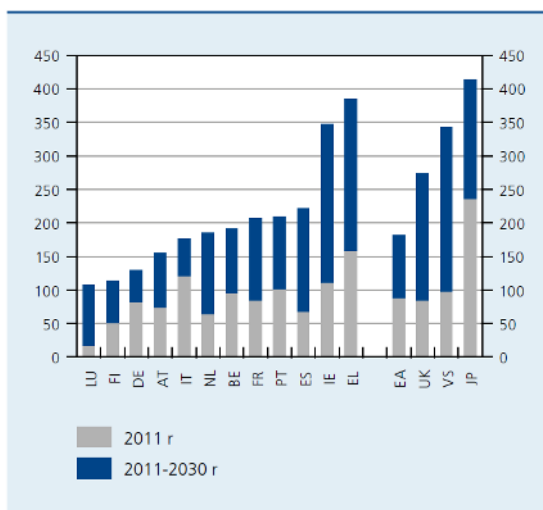
 BESCHERMING

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom
Itinera Institute

Door de lage rente was er een grote meevaller voor de begroting van 400 miljoen euro. Dé vraag voor alle begrotingswatchers was dan ook wat de regering zou doen met dit buitenkansje. Recent werd ook voor de leek duidelijk dat ons land opnieuw gevaarlijk dicht in de buurt zit van een officiële schuldgraad van 100% van het nationaal inkomen. Een optie was dan ook geweest om de meevaller aan te wenden om ons tekort versneld af te bouwen. Daar werd niet voor gekozen. Een hoge schuld betekent dat onze kinderen en kleinkinderen moeten opdraaien voor uitgaven die vaak voor hun geboorte plaatsvonden. Naast deze directe morele kant maakt een hoge overheidsschuld ons ook vatbaarder om in de turbulentie van de Europese schuldencrisis terecht te komen. Vele insiders houden dan ook hun hart vast bij de mate van zelfgenoegzaamheid waarin een deel van de Wetstraat vandaag opnieuw baadt. Alsof het al vergeten is hoe dicht we vorig jaar stonden bij de afgrond na een ratingverlaging en aangroeiende speculatie tegen ons land. De buitenwacht verkijkt zich bovendien niet op het zwaard van Damocles dat met de waarborgen van Dexia en ongefinancierde pensioenen nog boven ons hoofd hangt. Het voorgaande impliceert dat de bewijslast bij diegenen ligt die toch opteren voor het uitgeven van de rentemeevaller.

Grafiek: Overheidsschuld bij ongewijzigd beleid (% BBP)

Bronnen : EC, IMF, NBB.

Het eerste argument om meevaller uit te geven, kan eruit bestaan dat het crisis is en dus niet de tijd om de broeksriem nog harder aan te trekken. Het feit dat we anno 2012 of vijf jaar na het losbarsten van de crisis niet spreken over het objectief van een begrotingsevenwicht maar we ons feliciteren met het bereiken van een tekort van 2,8% van het nationaal inkomen, wijst erop dat ons land niet bepaald in de val van zogenaamde excessieve austeriteit is gevallen. Dit blijkt ook uit het structureel tekort wat gecorrigeerd voor de conjunctuurcyclus slechter uitkomt dan eerder gesteld.

Bovendien impliceert dit dat we de budgettaire maatregelen moeten beoordelen op hun merite van een hefboomeffect te genereren voor de economie. Het verlagen van de bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers, de administratieve vereenvou-

diging, de creatie van bedrijfssta-geplaatsen die nu beslist zijn zijn ongetwijfeld heel zinvolle initiatieven. Het Horeca-plan van 39 miljoen is één van de paradepaardjes. Dat laatste kunnen alleen Belgen bedenken: dat cafés en restaurants de economie er weer bovenop zullen helpen. Alle gekheid op een stokje, onze concurrentiekracht wordt er niet door verbeterd. Na de BTW-verlaging voor de Horeca is er echt nood aan evaluatie om er ons van te verzekeren dat die gunstmaatregelen effectief zullen opleveren wat beloofd werd. En dit is een heel belangrijk pijnpunt voor ons land. Maatregelen worden met grote fanfare aangekondigd maar we moeten echt werken aan een evaluatiecultuur. Het gaat tenslotte over het besteden van maatschappelijke middelen, dan moeten we ook durven nagaan of ze het beloofde resultaat bereiken.

Niet om achteraf met de vinger te wijzen dat deze of gene maatregel dom was, maar om het beleid vervolgens bij te sturen. Dit gaat uiteraard niet alleen op voor nieuwe maatregelen, maar feitelijk zouden alle overheidsuitgaven dergelijke test moeten ondergaan. We vragen vele offers van onze bevolking, dergelijke efficiëntietoets zou de acceptatiegraad ervoor kunnen versterken.

Dergelijke begrotingsoefening zit altijd gevangen in het keurslijf van de noodzaak om op korte termijn snel knopen door te hakken. Vandaar is het positief om te verneemen dat er gewerkt zal worden aan een bredere relancestrategie naar het einde van het jaar toe.

Bij het uitwerken van die strategie moeten we werkelijk de lat hoog leggen om terug aan te knopen met de bronnen van economische groei voor ons land. Daarvoor kunnen de middelen in deze tijden vooral gegenereerd worden door echte arbitrages te durven maken. Politiek leiderschap moet zich immers vertalen in het durven herschikken van prioriteiten. Het uitgangspunt dient hierbij te zijn dat ons land alle troeven heeft om tot de kern van Europa gerekend te worden. Door de tur-

bulentie in het zuiden van Europa plukken we nu tijdelijk de baten van de kapitaalvlucht daar, maar het zou erg onverstandig zijn om te denken dat die definitief verworven zijn. De uitspraak gisteren bij de begrotingscontrole dat ons land niet langer de zieke man maar de gezonde vrouw van Europa is, heeft veel animo opgewekt. Misschien verdient de gefluisterde boodschap die volgde dat er geen reden tot euforie is, evenveel aandacht.

Een begroting is het sluitstuk van het regeringswerk. De maatschappelijke keuzes worden er immers in gekristalliseerd in harde cijfers. Het is in het huidige communicatietijdperk vaak zo dat er vooral ingezoomd wordt op woorden en niet op daden. Opvallend was dat Geert Hoste deze week ook grappen begon te maken over de begroting. Wellicht zijn werkelijk alle grappen over het koningshuis ondertussen uitgeput, maar hopelijk betekent het ook dat de publieke financiën eindelijk wat meer aandacht zullen krijgen.

Ivan Van de Cloot

Hoofdeconoom Itinera Institute

Voor duurzame economische groei
en sociale bescherming.